

จดหมายข่าว
องค์การสมาชิกรัฐสภานานาชาติเพื่อการต่อต้านการทุจริต
(Global Organization of Parliamentarians Against Corruption : GOPAC Newsletter)
ประจำเดือน มีนาคม ๒๕๕๘

๑. การอภิปรายเกี่ยวกับการทุจริตขนาดใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

นายอาคาช มหาราช (Mr. Akaash Maharaj) ผู้อำนวยการบริหารของ GOPAC เข้าร่วมการสัมมนาของสมาคมเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ และกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard Law and International Development Society's : LIDS) ภายใต้หัวข้อเรื่อง “การต่อสู้กับการทุจริตขนาดใหญ่ : กฎหมายระหว่างประเทศคือคำตอบหรือ” เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ โรงเรียนกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

การสัมมนานี้เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตขนาดใหญ่ โดยเน้นย้ำว่าประชาคมระหว่างประเทศไม่สามารถปล่อยให้เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดเดินจากไปโดยปราศจากการลงโทษได้อีกต่อไป

นายมาร์ค วูล์ฟ (Mr. Judge Mark Wolf) ผู้พิพากษาอาวุโสระดับเขตของสหรัฐอเมริกา และนายหลุยส์ โมเรโน โอแคมโป (Mr. Luis Moreno Ocampo) อดีตหัวหน้าอัยการสูงสุดคนแรกของศาลอาญาระหว่างประเทศ ได้กล่าวสุนทรพจน์เปิดการสัมมนา และตามด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย ๒ กลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้เชี่ยวชาญจากธนาคารโลก ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา ศาลอาญาระหว่างประเทศ นักศึกษา และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และสมาชิกภาคประชาสังคมต่าง ๆ

นายอาคาซ มหาราช ได้เข้าร่วมการอภิปรายครั้งที่ ๒ ร่วมกับ นายแมททีว สเตเฟนสัน (Mr. Matthew Stephenson) และ นายอเล็กซ์ ไวท์ทิง (Mr. Alex Whiting) ซึ่งเป็นอาจารย์จากโรงเรียนกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยมี นางสาวซอนจาร์ สตาร์ (Ms. Sonja Starr) อาจารย์รับเชิญจากโรงเรียนกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ในคำกล่าวของนายอาคาซ มหาราช ได้ระบุว่าสมาชิกของ GOPAC มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ GOPAC กำหนดให้การทุจริตขนาดใหญ่เป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศ ในปี ๒๕๕๖ ซึ่งเขาได้อธิบายว่า การทุจริตเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความไม่มั่งคั่งของประเทศไทย และหลายครั้งที่ผู้ต้องหาด้านทุจริตจะไม่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เขายังได้กล่าวถึงแนวทางของ GOPAC ๖ แนวทาง เพื่อให้ตระหนักถึงการดำเนินคดีสากลในเรื่องของการทุจริตขนาดใหญ่ อาทิ การสำรวจแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมทั่วโลก การประเมินประสิทธิภาพของศาลระดับภูมิภาคและศาลข้ามชาติ และการใช้ประโยชน์จากศาลอาญาระหว่างประเทศ การจัดตั้งศาลแห่งใหม่ที่เป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร และร่างสนธิสัญญาใด ๆ ที่สามารถนำผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้

การสัมมนาดังกล่าว GOPAC ได้ร่วมมือกับ LIDS ในโครงการ ๒ เดือนซึ่งจะดำเนินการครอบคลุมหัวข้อการดำเนินคดีสากลต่อการทุจริตขนาดใหญ่ นักศึกษาจะทำการวิจัยเชิงลึกเพื่อประเมินถึงความเป็นไปได้ที่จะผ่านกฎหมายที่สามารถทำให้การทุจริตขนาดใหญ่อยู่ภายใต้หลักเขตอำนาจสากลได้ พวกเขาจะได้สำรวจกลไกระหว่างประเทศที่สามารถลงโทษเจ้าหน้าที่ที่กระทำการทุจริตได้ เมื่อโครงการเสร็จสิ้น รายงานฉบับสมบูรณ์จะได้รับการเผยแพร่ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเสนอกฎต่าง ๆ รายชื่อประเทศที่มีศักยภาพที่สามารถดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดในคดีการทุจริตระดับใหญ่ภายใต้หลักเขตอำนาจสากล และกรณีศึกษากฎหมายที่เป็นภัยต่อการทุจริตขนาดใหญ่ทั่วโลก

อนึ่ง โครงการนี้รับผิดชอบโดยนางสาวอเมย่า ไนค์ (Ms. Ameya Naik) และนายปูลัน ชอง (Mr. Pulan Cheong) ซึ่งเป็นนักศึกษา โดยมีทนายเอลิส เอชแมน (Attorney Elyse Echtman) จากบริษัทกฎหมายออร์ริค เฮอริงตัน และซุตคลิฟ (Orrick, Herrington & Sutcliffe) เป็นที่ปรึกษา

๒. ประธานหน่วยประจำชาติบราซิลใน GOPAC เสนอการขยายกฎหมายการตรวจค้นทรัพย์สิน

นายอันโตนิโอ คาร์ลอส เมนเดส เธม (Hon. Mr. Antonio Carlos Mendes Thame) ประธานหน่วยประจำชาติบราซิลใน GOPAC และสมาชิกสภาล่างในบราซิลได้เสนอร่างกฎหมายในสภาแห่งชาติบราซิลเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นขึ้นในการอายัดและตรวจค้นเงินฝากที่ผิดกฎหมายในการพิจารณาคดีในต่างประเทศ ข้อเสนอของเขาเป็นการกระตุ้นกระบวนการที่สามารถทำให้พนักงานอัยการของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลสามารถอายัดและตรวจค้นเงินต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนของตำรวจต่อไปได้

นายอันโตนิโอ คาร์ลอส เมนเดส เธม ยังได้อธิบายว่าภายใต้กฎหมายปัจจุบัน เงินต่าง ๆ ที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรม ซึ่งอยู่ในบัญชีธนาคารของต่างประเทศ แทบไม่ผ่านการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่บราซิล เขากล่าวว่า “กฎหมายของบราซิลยังคงไม่ให้ความสนใจในประเด็นนี้ มันเป็นเรื่องเร่งด่วนที่เราจะต้องผ่านกฎหมายที่สามารถนำเงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายจากพลเมืองชาวบราซิลกลับประเทศได้ ตลอดจนบทลงโทษอาชญากรที่ใช้กลอุบายในการซุกซ่อนทรัพย์สินในต่างประเทศ”

นายอันโตนิโอ คาร์ลอส เมนเดส เธม ได้เรียกร้องเพื่อนนักกฎหมายให้ร่วมกับเขาในความพยายามและความหวังว่าบราซิลจะสามารถเลียนแบบความพยายามของประเทศอื่นที่ได้ผ่านกฎหมายที่คล้ายคลึงกันในสภานิติบัญญัติของพวกเขาจนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ การริเริ่มเสนอกฎหมายนี้ได้เกิดขึ้นเมื่อบราซิลต้องเผชิญกับข่าวปัญหาการทุจริตอย่างหนัก ซึ่งหมายรวมถึงบริษัทเปโตรบราส บริษัทน้ำมันซึ่งเป็นของรัฐ โดยอ้างถึงรายงานว่ามีบัญชีธนาคารของสถาบันการเงิน ๓๐ แห่งในสวิตเซอร์แลนด์ จำนวนกว่า ๓๐๐ บัญชี ได้ถูกใช้โดยบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับกระบวนการการติดสินบน

๓. สมาชิก GOPAC เข้าร่วมศึกษาดูงานเครือข่ายของรัฐสภา ณ เปรู

เครือข่ายรัฐสภาในธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ได้จัดการศึกษาดูงานในประเทศเปรูระหว่างวันที่ ๑ – ๔ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก-รัฐสภาและเจ้าหน้าที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เจ้าหน้าที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศของเปรู และทีมงานธนาคารโลก รวมถึงตัวแทนจากภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และผู้สนับสนุนเงินทุน ทั้งนี้ ตัวแทน GOPAC ประกอบไปด้วยนายชาคีล แชนบีร์ อาห์เหม็ด (Hon. Mr. Shakeel Shabbir Ahmed) ประธานหน่วย-ประจำชาติเคนย่าใน GOPAC นายเอเดริโต ฮูโก ดา คอสต้า (Hon. Mr. Aderito Hugo da Costa) ประธาน-หน่วยประจำชาติติมอร์ เลสเต ใน GOPAC นายฟรานซิสโก มิรันด้า บรันโก (Hon. Mr. Francisco Miranda Branco) สมาชิกหน่วยประจำชาติติมอร์ เลสเต ใน GOPAC และนายโมเดสโต ชูลกา ซารา (Mr. Modesto Julca Jara) สมาชิกสภา และสมาชิกหน่วยประจำชาติเปรูใน GOPAC

ในกำหนดการเยือน ๔ วันนั้น มุ่งหวังที่จะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มาสังเกตการณ์และประเมินความพยายามในการพัฒนาเบื้องต้นและแนะนำให้รู้จักยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ผู้จัดกิจกรรมในครั้งนี่ยังได้อธิบายว่า นโยบายการพัฒนาของเปรูนั้นสร้างขึ้นจากหลักการมีส่วนร่วมและการอยู่ร่วมกัน โดยมีสมาชิกรัฐสภาเปรู สถาบันการเงินระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และพลเมืองชาวเปรูได้ร่วมหารือ

ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลาการเยือนดังกล่าว สมาชิกรัฐสภาได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวความคิดการพัฒนาระหว่างประเทศที่ตนได้ดำเนินการ และวิธีปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาด้วย

๔. สมาชิก GOPAC ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุดประจำเม็กซิโก

GOPAC ขอแสดงความยินดีกับ นางสาวอาเรลีย์ โกเมส กอนซาเลส (Ms. Arely Gomez Gonzalez) สมาชิกหน่วยประจำชาติเม็กซิโกใน GOPAC ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุดของเม็กซิโก นางสาวอาเรลีย์ โกเมส กอนซาเลส ได้นำประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างเต็มเปี่ยมมาใช้ในการดำรงตำแหน่ง รวมถึง การเป็นอดีตสมาชิกอาวุโสของศาลฎีกาเม็กซิโก และจากการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐเม็กซิโกมาหลายปี อาทิ อัยการพิเศษของคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

หนึ่งในความท้าทายหลักที่เธอต้องเผชิญระหว่างการดำรงตำแหน่งคือ การฟื้นคืนความเชื่อมั่นของพลเมืองชาวเม็กซิกันในเรื่องของสำนักงานอัยการสูงสุด นางสาวอาเรลีย์ โกเมส กอนซาเลส ระบุในคำกล่าวปฏิญาณตนต่อวุฒิสภาเม็กซิกันว่า เธอจะปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายในทุกภูมิภาคของประเทศ ตลอดจนต่อต้านการทุจริต เพิ่มความโปร่งใสตรวจสอบได้ รวมถึงเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชน

๕. การเฉลิมฉลองความเป็นภาวะผู้นำของสตรีในรัฐบาล

ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ประชาคมระหว่างประเทศได้จัดกิจกรรมหลายกิจกรรมในวันสตรีสากลครบรอบ ๑๐๔ ปีขึ้นทั่วโลก เพื่อเป็นเกียรติในความสำเร็จของสตรี โดยกิจกรรมที่ใหญ่ที่สุด คือ กิจกรรมปักกิ่ง + ๒๐ ขององค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ ๒๐ ปีของปฏิญญาปักกิ่งในการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรี ครั้งที่ ๔ และการรับรองปฏิญญาปักกิ่งฯ และแผนปฏิบัติการปักกิ่งซึ่งเป็น ๒ เหตุการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของสิทธิสตรี

สตรีและบุรุษได้ก้าวข้ามเพื่อที่จะกำจัดอุปสรรคเพื่อความเท่าเทียมกันทางเพศ และเพื่อมั่นใจถึงการเข้าถึงด้านการศึกษาและสุขภาพอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเข้ามามีบทบาทของสตรีในทางเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้ต้องการความสำเร็จและการก้าวต่อไป ถึงแม้ว่าตัวแทนสตรีในรัฐสภาจะมีเพิ่มจนเกือบเป็น ๒ เท่าจากเมื่อ ๒๐ ปีก่อน แต่ปัจจุบันสัดส่วนของสตรียังมีเพียงร้อยละ ๒๒ ของสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด และในหลายประเทศสตรียังขาดโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ในสมานิติบัญญัติแห่งชาติของพวกเขา ซึ่งเป็นการปิดกั้นพวกเขาจากกระบวนการประชาธิปไตยอย่างได้ผล

ในเอกสารแสดงความคิดเห็น (Position Paper) หัวข้อเรื่อง “ความเท่าเทียมกันทางเพศ และการทุจริตทางการเมือง” ที่ได้เผยแพร่ไปเมื่อปีที่แล้ว ได้อภิปรายถึงการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการต่อต้านการทุจริต การวิจัยของ GOPAC ได้สรุปว่า การแสดงบทบาทของสตรีอย่างเข้มแข็งในสมานิติบัญญัติแห่งชาติของพวกเขามีแนวโน้มที่จะช่วยลดการทุจริตหากได้มีการนำระบบที่มั่นคงไปใช้อย่างสมเหตุสมผลเพื่อสนับสนุนกระบวนการประชาธิปไตย และกฎหมายต่อต้านการทุจริต เอกสารดังกล่าวได้ยกกรณีประเทศวันดาที่เป็นตัวอย่างการลดลงของการทุจริตที่สำคัญซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมือง รัฐสภาวันดาได้นำระบบสัดส่วนทางเพศไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้ประเทศของพวกเขามีสตรีที่มาจาก การเลือกตั้งมากที่สุดของโลก ในขณะเดียวกัน ยังได้นำเอาประเด็นการปรับปรุงระบบการกำกับดูแลของรัฐสภาของพวกเขามาพิจารณาอยู่ในลำดับต้น ๆ

๖. ประธาน GOPAC ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข่าวการเลี้ยงภาษีของ HSBC

นายริคาร์โด การ์เซีย เซร์บานเตส (Mr. Ricardo Garcia Cervantes) ประธาน GOPAC ได้ให้สัมภาษณ์ทางวิทยุช่อง “แคปิตอล เรดิโอ” (Capital Radio) ซึ่งเป็นสถานีวิทยุศูนย์กลางธุรกิจของสเปนเมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ซึ่งนายริคาร์โด การ์เซีย เซร์บานเตส ได้สนทนาถึงข่าวการเลี้ยงภาษีของ HSBC ซึ่งได้รับการเปิดเผยเมื่อต้นปีที่ผ่านมา และได้เสนอข้อคิดเห็นว่า จะกำจัดกรณีการทุจริตซึ่งมีอยู่ไม่มากนักได้อย่างไร เขายังได้เน้นย้ำว่า การนำกลไกระหว่างประเทศในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดมาปฏิบัตินั้นสำคัญอย่างยิ่งในการตรวจสอบผู้ต้องหาในคดีฟอกเงินและเพื่อมั่นใจว่าเงินนั้นจะได้รับการตรวจสอบและนำกลับไปยังประเทศที่ถูกขโมยมา

จัดทำคำแปลและเรียบเรียงจาก <http://gopacnetwork.org/library/archives>

นายสุรัชพงศ์ สิกขาบัณฑิต

นักวิเคราะห์สัมพันธ์ชำนาญการ

กลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตรวจคำแปลและการเรียบเรียง

นางสาวจิรกาญจน์ สงวนพวง

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร